

Skriftlig orientering fra forvaltningen i perioden 10/3 2023 – 4/5 2023

Arrangementer:

13. marts 2023:

Indledende borgerinddragelsesmøde I SSF-hallen med ca. 200 deltagere vedrørende VE-projekter

Kommunen har lavet en hjemmeside: [Sønderborg - Klimaportal - Sønderborg Kommune \(niras.dk\)](https://sonderborg-klimaportal.niras.dk), hvor borgerne kan se, hvilke politiske beslutninger, der er taget vedr. solceller og vindmøller samt hvilke borgermøder, der er holdt indtil videre. Her ses, hvordan der arbejdes med

borgerinvolvering for at sikre, at lokalområderne får noget til gengæld for at blive naboer til solceller eller vindmøller. Landsbyudvikler Carl Erik Maae deltog på vegne af sekretariat for landdistrikter.

- Oplæg på borgermødet: [HER](#)
- Notat om borgernes input på mødet: [HER](#)

15. marts 2023:

VE-møde i Middelfart med deltagelse af 115 personer fra kommuner i regionen

Både klimakoordinator, landsbyudvikler og landdistriktskoordinator deltog sammen med ca. 120 andre kommunale medarbejdere, politikere og frivillige i en workshop under overskriften: "6 veje til lokalt udbytte af VE"; inspiration til kommunerne.

- Anbefalinger fra workshoppen: [HER](#)
- Case: Vindmøller har mere end halveret varmeregningen i Hvide Sande: [HER](#)
- Case: Thorup-Sletten Vindmøller til gavn for lokalsamfund: [HER](#)
- Case: Medejerskab skal åbne for 1,8 GW sol og vind i Tønder: [HER](#)
- Case: Borgerenergifællesskaber i Avedøre: [HER](#)
- Case: Borgere i Viuf og Håstrup i Kolding og Vejle Kommune viser vejen til næste generations solparker: [HER](#)
- Case: Ærøfonden: [HER](#)

Mødeleder: Stener Glamann, Tankegang.

16. marts 2023:

Landsbyudvikler og Landdistriktskoordinator deltog ved et morgenmøde vedr. iværksætterarrangementet ved SDU (Syddansk Universitet)

21. marts 2023:

Møde i Mobilitetsforeningen hvor temaet var kollektiv transport

Tom Hartvig Nielsen, fmd. Udvalget for Bæredygtighed og Landdistrikter og Kirsten Bachmann, fmd. Teknik-, By- og Boligudvalget samt Tina Aagaard Mørkebjerg, Anlæg og Infrastruktur Sønderborg Kommune gæstede bestyrelsen i Mobilitetsforeningen for en dialog om mobilitet i landdistrikter herunder besparelserne på budget 2023 på den kollektive transport samt erfaringer med landsbybusserne.

Der var stor interesse på den kommende proces, hvor transportministeren ønsker at se på forbedringer i den kollektive trafik i landdistrikterne. I den forbindelse have Trafikselskaberne i Danmark lavet en artikel, hvor erfaringerne fra Landsbybusserne under Mobilitetsforeningen blev præsenteret:

Trafikselskaberne udgav i marts en pjece med titlen: Styrk mobiliteten i landområderne

- Omtale: [HER](#)
- Pjece: [HER](#)

23. marts 2023:

KL netværksmøde i Tinglev med fokus på VE

Landdistriktskoordinatorer fra hele landet er samlet i et KL-netværk, hvor de sparrer, deler udfordringer og erfaringer med hinanden. Denne gang var temaet VE-anlæg, og gode eksempler kom frem på, hvorledes VE-anlæg kan give værdi i lokalområdet. Her var bl.a. et indlæg fra et partnerskab med tyske landsbyer, der selv producerede strøm fra et antal vindmøller, hvor værdierne havnede hos borgerne som anpartsejere og i kommunekassen i form af afgifter. Kommunen brugte indtægterne herfra til forbedringer af skoler, infrastruktur m.m.

28. marts 2023:

Møde i Sønderborg med deltagere i SEP Sønderjylland samarbejdet

De fire sønderjyske kommuner samarbejder i et fællesprojekt, "Global udsyn og lokal handling", om at hente erfaringer om etablering af fælles varmeanlæg i landsbyer. Projektet er støttet med 457.000,00 kr. fra Landdistriktspuljen under den nuværende Plan- og Landdistriktsstyrelse i perioden 29/10 2021 – 30/6 2023. Styregruppen vil ansøge om en forlængelse af projektet til den 31/12 2023 pga. ændringer undervejs i projektet og større kompleksitet – en overhaling indenfor af virkeligheden - da temaet om fælles varmeløsning pludselig blev højt prioriteret i alle landsbyer pga. høje energi-priser i vinteren 2022 – 2023 forårsaget af bl.a. krigen i Ukraine.

Projektet skaber det gode landsbyliv nu og i fremtiden ved at understøtte omstilling og udvikling af landsbyer og mindre bysamfund. Konkret handler det om at styrke lokalsamfundenes grønne omstilling til fossilfri

varmeforsyning, udløse bosætningspotentialer og kvalificere beslutningsgrundlaget for fælles varmeløsninger. Erfaringerne skal rulleres bredt ud til de øvrige landsbysamfund i Danmark.

Når landsbysamfund vil tage ansvar for mere udvikling på samfundsøkonomiske felter, hvor det også handler om at påtage sig større økonomiske projekter, bevæger de deltagende landsbyer sig ud i et for dem ukendt område. Men på tværs af de fire sønderjyske kommuner, vil projektet kvalificere beslutningsgrundlaget for fælles varmeløsninger i et lokalt/offentligt samarbejde ved at bevæge sig gennem 7 faser:

1. Sondering af interesse blandt borgerne samt mobilisering
2. Screeninger og forprojekter
3. Borgermøder – præsentation, stop eller gå videre?
4. Fokus på bygningsrenoveringer
5. Projektering – beregninger på aktuelle data
6. Forretningsplan
7. Konference med national fokus på lokalvarmeløsninger

Fra Sønderborg deltager Lysabild-Skovby området, mens der er udvalgt et landsbysamfund i hver kommune.

11. april 2023: Dialogmøde hos ProjectZero ang. VE

Fødevarerinitiativer:

I perioden har fødevarerkoordinatoren deltaget i følgende handlinger i hht. den godkendte "Handleplan for fødevarer":

Klimavenligt fødevarerområde:

Ved KL's Klima og Miljø topmøde i Sønderborg den 13. april var et af udflugtsmålene en vandretur med fokus på Sønderborg kommune som et klimavenligt fødevarerområde. Her var oplæg ved Jesper Kock, gastronomiske udvikler og Lene Lund Boisen, fødevarerkoordinator. Præsentationen lød:

"Et folk uden historie er som træer uden rødder." De dybeste rødder i dansk gastronomi ligger i den sønderjyske muld, og i den historiske Parolesal på den tidligere Sergent skole, vil gastronomisk udvikler Jesper Kock binde den sønderjyske historie sammen med det aktuelle fokus på lokale grønne fødevarer. Sønderborg Kommune har formuleret en fødevarerstrategi for 2016-2029. Den har fået navnet: "Sønderborg Kommune som klimavenligt fødevarerområde".

Fødevarerstrategien har fokus på lokal fødevarerproduktion og god måltidskultur. Fødevarerstrategien er en del af Sønderborg Kommunes vision om at være en kommune i vækst, hvor borgerne lever "Det Gode Liv". Strategien understøtter derudover Sønderborg Kommunes ambition om at være CO₂-neutral i 2029."

Deltagerne lyttede interesseret, da der blev fortalt om den sønderjyske madkultur og hvordan, der arbejdes ambitiøst med lokale fødevarer og bæredygtighed på fødevarerområdet i Sønderborg Kommune.

Reduktion af Madspild med 25%:

Projektet med ”Reduktion af Madspild med 25%” er netop startet op med første styregruppemøde, hvor projektkommis-soriet blev godkendt og der blev peget på et plejecenter og et bosted, der skal være pilotsteder.

Dialogmodel afsætningsnetværk:

Fødevarerkoordinatoren deltager i et projekt ”Dialogmodel afsætningsnetværket” i et samarbejde med de tre andre sønderjyske kommuner. Projektet har været startet op i URS-regi (UdviklingsRåd Sønderjylland), men skal nu forankres som en tværkommunalt tilbud. Projektet handler om at tilbyde fødevarer virksomheder forløb, hvor de både kan udvikle deres forretningsmodeller, samt netværke med andre sønderjyske virksomheder, der har lignende ambitioner.

Lokal mælk:

Projektet ”lokal Mælk fra Fiskbæk Gårdbutik” har været i TvSyd, hvor der blev sat fokus på projektet succes og bor-gernes tilfredshed med mælken og brug af lokale fødevarer generelt. Læs [HER](#)

Kommende arrangementer:

22. maj 2023:

Landsbytopmøde

Landsbyforum byder velkommen til generalforsamling i egen forening og Mobilitetsforeningen fra kl. 17, mens ”ÅRETS LANDSBY” kåres kl. 18.30 på baggrund af landsbylaugenes indsendte formandsberetninger. Efter fællesspisning præsenterer de politiske udvalg det arbejde, der handler om landdistriktsudvikling i hvert fagudvalg. Stener Glamann, Tankegang er mødeleder på gruppedebatten om det højst aktuelle emne: Energiforsyning – hvilke muligheder ser du/I for værdiskabelse i lokalsamfundene?

- Invitation: [HER](#)
- Tilmelding inden 10. maj: [HER](#)

Sekretariat for landdistrikter er sekretær for Landsbyforum og er derfor udførende på det praktiske omkring Landsbytopmødet.

25. maj 2023 kl. 19.00:

Temaaften om trafik i landdistrikterne

Læs mere om dette arrangement på dagsordenen til UBL pkt. 6.

15. juni – 18. juni 2023: Folkemødet på Bornholm 2023

Landsbyforum har modtaget 50.000 kr. fra Puljen til Borgerinitiativer til et kompetenceforløb i nærdemokrati. De frivillige har deltaget siden 2016: læs [HER](#).

Årets debat ligger i forlængelse af COP27-temaet og handler om:

Landsbyernes stemmer, fredag den 16. juni kl. 11.30 – 12.30 i teltet hos Als-Fyn Broen:

”Landsbyernes og lokalsamfundenes stemmer arbejder for større indflydelse på den grønne omstilling og lige adgang og rettigheder til energiforsyning baseret på kontekstafhængige løsninger i landdistrikterne (modsat: once-size-fits-all). Det handler især om at skabe en bevægelse i retning af en grøn og ”just transition”. Det vil sige mod en udvikling, der sikrer fremtiden i landsbyerne og lokalsamfundene, hvor borgerne har lige adgang til den grønne omstilling i forhold til f.eks. borgere i større byområder. Social bæredygtighed er et grundvilkår for at kunne arbejde med denne dagsorden.

Vores stemmer må lyde højt og tydelig, når borgere og samfund skal levere input til politikerne vedrørende de lokale udfordringerne, så politikerne bedre kan forstå og handle derefter.”

Sekretariat for landdistrikter er sekretær for Landsbyforum og er derfor udførende og teknisk arrangør. Der er fælles transport i to landsbybusser (afgang søndag/onsdag og retur søndag), overnatning i sommerhuse i Hasle og Aakirkeby. Forplejning for egen regning og egenbetaling på 1.000 kr. fra ægtefæller. Deltagerne får i år besøg af Lisbeth Iversen fra Arendal, Norge og Camilla Björkander, Gotland, Sverige. Desuden indgår et tæt samarbejde med deltagere fra Bornholm.

Øvrige opgaver:

Sekretariatet hjælper landsbylaugene med sparring og udviklingsopgaver samt fungerer som sekretær for Landsbyforum. Af indsatser her kan nævnes:

- Opfølgning på statusmøderne i oktober – herunder forsøg på forenkling af sagsgange omkring myndighedsbehandling af projekt: ”Muldtoiletter” samt særligt fokus på ”Fælles varmeløsninger” og arrangør af temaaften om trafik i landdistrikterne.
- Tættere samarbejde med LAG Sønderborg Aabenraa og de ansvarlige på landdistriktsområdet i Aabenraa Kommune.
- Når landsbylaugene ønsker at opdatere deres lokale udviklingsplaner til ”Bæredygtige lokale udviklingsplaner” står sekretariatet til rådighed. Senest er Sottrup Landsbylaug i gang med en opdaterings proces.

Personale i Sekretariat for Landdistrikter:

Carl Erik Maae, Landsbyudvikler (32 timer pr. uge)
Connie M. Skovbjerg, Landdistriktskoordinator (32 timer pr. uge)
Lene Lund Boisen, Fødevarerkoordinator (30 timer pr. uge)